

Munkálkodásomért, fáradozásaimért nem hálásak az emberek, de az állatok hálásabbak és az ő hálájuknak, természetes ragaszkodásuknak százszorta jobban örülök, mint ha az emberek fényes díkeziókban dicsérnének agyba-főbe.

Feláldoztam az életemet egy eszmének, küzdöttem ezért az eszméért és munkálkodtam érte. A hasznosan eltöltött élet önérzete elég jutalom, más jutalomra nem vágyódtam és nem vágyódom soha . . .

Elhallgatott. A verandán hűs szellő lebbent át, megrezgetve a folyondár leveleit.

A csodálatos ember szavai valóban meghatottak.

Felálltam s keze után nyultam.

— Megértettem önt s most tisztelem és csodáalom. Ön nemes ember a szó legtökéletesebb értelmében!

Hangom remegésén észrevehette, hogy ezek nem az udvariasság szavai. Férfiasan megszorította kezemet.

— Köszönöm . . .

Mást nem mondott, az ő hangja is remegett egy kissé.

Ismét erős szélroham suhant át a parkon, a báró felállott.

— Már hűvösödik, ideje, hogy lenyugodjunk, ifju barátom. Jó éjt.

A II. ker. kir. kath. **egyetemi főgymnasium** részéről beküldetett:

A Csillag

Irta: *Író Károly* VIII. o. t.

Elsárgult papirlapok, fakó betűkkel kerültek a mult nyáron kezembe. Valakinek naplója volt. A kéz, mely a betűket vetette, valószínűleg pihenni tért már, mig én élvezettel olvastam a beirt lapokat.

„ A mult nyáron (1860.) Turján időzván, meglátogattam Gimessy barátomat, kit a környéken csak Sándor bácsinak neveztek.

A ház, melyben lakott, csekély távolságra a falutól, egy kis patak mellett állott. Az egyszerű kis lak, magas fák közé építve hátul kis kerttel, közelében a csörgedező patakkaal festői látványt nyujtott, s bennem azt a hiedelmet keltette, hogy a háznak boldog lakói lehetnek.

E kedves helyre menve, barátom azzal a jóleső szivességgel fogadott, mely kiválólag fajunk sajátja, s mit megnövelt, hogy ez alkalommal egymást rég nem látott barátok találkoztak. Elbeszélgettünk a multakról, majd áttértünk a jelenre, végül pedig barátom elkezdte megmutogatni a tanyáját, — kis birodalmát, — mint ő nevezte.

Bejártuk a kis gyümölcsöst, melyben hosszában árnyas szőlőlugas huzódott, megnéztük a szérüt, pajtát, s mint afféle gazdaemberek benéztünk az istállókba is, — bár a tehenek a legelőn voltak, a lovak pedig dolog ideje lévén a behordással voltak elfoglalva. Annál inkább feltűnt tehát, hogy az egyik istállóban egy magános lovat láttam. Nem is titkoltam el e feletti csodálkozásomat.

— Hosszu sora van annak barátom, mondá házi gazdám. Szomorú időkre emlékeztet az minket, ugy-e Csillag? S meg-simogatta az öreg állatot, mely mintha értené gazdája szavait, nyerítéssel felelt azokra.

Ingerelt a kíváncsiság, megtudni a ló históriáját, de nem kérdeztem barátomat, ki láthatólag elérzékenyült a multak emlékein.

Ő azonban úgy látszik észrevette kíváncsiságomat s míg a ház felé tartottunk, így szólt:

— Bizonyára csodálkozol barátom, hogy mi érdekes története lehet egy lónak? Am ha nem restelled meghallgatni, elmondom.

— Sőt igen kérlek, — mondám tudva, hogy öreg barátom sok érdekes dolgot tudott elmondani azoknak, kik nem sajnálták idejüket a kissé hosszúság elbeszélőtől. — Barátom így kezdé.

— 1849-ben történt. A titáni harcok vége volt, a dicsőség napjai elmúltak. Általános levertség és szomorúság terjedt el a hazában, s mindenfelé olyan volt a hangulat, mint nagy tűzvész után, mikor a féktelen elem megszűnik dühöngeni.

A nagy lehangoltságot csak rövid időre szakította meg egy-egy hír, jelezve, hogy megint feladta magát egy sereg, kegyelemre. Ily hírekre újra tűz villant meg a bágyadt szemekben, az elernyedtt karok újra kifeszültek, a kezek ökölbe szorultak — azután csend lett megint...

Mintegy százan lehattunk a kies Bereg megye Z. falujában beszállásolva. Látván, hogy a magyar seregek egymásután mint adják fel magukat, tanakodni kezdtünk, ne legyünk-e mi is hasonlók? Voltak, kik ajánlották, hogy meg kell magunkat adnunk. Am győzött a többség véleménye, hogy folytatjuk a harcot. E közben megérkezett H. gróf osztrák tábornok követe azon üzenettel, hogy tegyük le a fegyvert. A válasz tagadó volt. Másnap néhány száz főből álló katonaság jött elfogatásunkra. Mi elszántan a halálra, sorakoztunk s csakhamar összezsaptunk. Én Csillagon ültem, melyet még hazulról hoztam a táborba.

A harc heves és rövid volt. Győzött a többség s bajtársaim legnagyobb része holtan vagy megsebesülve feküdt a csatatéren. A viadal hevében egyszerre egy ellenséges tiszt vágta felém. Összezsaptunk, megcsendülnek a kardok s kezdődik a vívás életre-halálra. Am az osztrák ügyesebb volt, már

fáradt is voltam s megsebesítve csakhamar elborított a vér s elhagyott eszméletem.

De hisz eddig szó sincs a lóról, fogod mondani. Rátérek arra is. A mint eszméletem vesztve, lovam nyakára hanyatlot-tam, a derék állat megérezte a veszedelmet, s hirtelen megfordulva elrohant a csatatérről. Üldözőim nyomomban voltak s midőn utolérni nem bírtak, lődözni kezdtek lovamra. E közben visszanyertem eszméletemet s láttam a veszélyt, mely fenyegetett. A golyók süvöltve repültek el mellettem s én veszve éreztem magamat. Gyorsabb futásra ösztönöztem lovamat, ám az hirtelen megállt. Egy golyó érte lábát. Az üldözők örömhangokban törtek ki, látva, hogy lovam megállt, de az hirtelen megindult és sikerült elérnie a közelben levő erdőt, melynek fái csakhamar elrejtették üldözőim szemei elől. Mentve valánk. Éppen jókor, mert lovam is összerogyott. Szerencsére egy patak volt közel, melynek vizétől jól felüdültem, majd lovamat itattam meg és kimostam sebeinket. Hosszabb pihenés után folytattam utamat. És ismét e derék állat lett megmen-tőm. Mert ha ez nincs, a hosszú út alatt okvetlen el kell vesznem éhség miatt, vagy pedig a kozákok kezébe kerültem volna.

Lovam azonban daczára sebének, három nap alatt tette meg az óriási utat. Egy alkalommal le akartam térni az útról. Egy falu terült el a közelben s szerettem volna kissé betérni. Lovam azonban ellenszegült és makacszkodott. Hiába volt minden nógatás, ösztönzés, nem engedett. Utoljára is kénytelen voltam neki engedni. S csak mikor hazatértem, tudtam meg, hogy mily veszélytől mentett meg lovam. A faluban osztrák és orosz katonák voltak szállva, s ha kezeik közé kerülök, aligha kerülöm ki a halált.

Egy hónapig voltam beteg sebeimben, lovam félévig, sőt még most is az legnagyobb jóltevőm, aki nélkül ma már halott volnék. S hálám? Mit adhatnék neki egyebet, minthogy kimé-lem őt? Azóta még munkát nem végzett s a mig él, nem is fog. Hisz a legnagyobbat már úgy is elvégezte, midőn megmentette életemet. Különben már úgy sem soká tart. Napról-napra gyengül vélem együtt, s úgy hiszem együtt fogunk távozni az életből. Ugy-e Csillag? kérdé barátom elmerengve.

Eddig barátom elbeszélése! . . . “

Sárgult papírlapok megfakult betűkkel, im ezeket betüztem ki belőlük. A kéz, mely azokat írta, valószínűleg pihenni tért már, én pedig elmerengtem a történeten, s gondolataim közben eszembe jutott egy másik jelenet, melynek véletlenül tanuja voltam.

A főváros egy meredek utcáján egy erősen megterhelt kocsit huzott fel két ló. De a lejtő meredek volt, a teher súlyos. A két ló erőlködött; szemeik kidülledtek, szájuk hab-

zott, s nem bírták felhúzni a kocsit. A kocsis ütlegelni kezdte őket, mire a két pára még jobban megerőltette magát. Szájuk habzott, sebesen ziháltak, orrlyukaik kitágultak, hasztalan minden! . . . S a brutális kocsis a megszakadni készülő lovakat orrba-szembe kezdte verni, majd rugdosni . . . Megundorodva ennyi kegyetlenségtől, kénytelen voltam távozni.

E jelenet jutott most eszembe s kérdém: Lehetséges-e, hogy az állatnak ne legyen értelme? Im itt a példa: Csillag, s aztán ama kettő is.

EGYLETI ÉLET.

Ülések.

1.

Kivonat az Országos Állatvédő Egyesületnek 1893. évi jun. hó 27-én tartott rendes választmányi ülésén felvett jegyzőkönyvéből. Elnök: dr. Verédy Károly, kir. tanácsos. Jegyző: Knoll Lenke.

1. Főttkár bemutatja dr. Kiss Mihály főszolgabíró által kidolgozandó állatvédelmi szabályrendelet tervezetének indoklását, mely egyelőre köszönettel tudomásul vétetik.

2. Özv. Hangl Józsefné választmányi tag indítványa, mely szerint szegényebb sorsu ebtulajdonosoknak az ebtartásdíjat az egyesület fizesse, nem fogadható el, mivel egyelőre a szükséges pénzre födözet nincs és mert attól tarthatni, hogy igen sok jelentkező kerülne.

3. Bemutattatik az „Állatok Óra“ III. száma, mely folyóirat jövőre nézve az összes magyarországi tanképezdeknek megküldetik.

4. Végül a napilapok felkérendők, hogy az apró élelmezési állatok szállítására vonatkozó szabályokat közzétenni sziveskedjenek.

2.

Kivonat az Országos Állatvédő Egyesületnek 1893 szeptember hó 22-én tartott rendes választmányi ülésén felvett jegyzőkönyvéből. Elnök: dr. Verédy Károly, kir. tanácsos. Jegyző: Knoll Lenke.

1. Elnök úr előterjesztésére a milleniumi kiállítás alkalmával nemzetközi congresszus rendeztetik, melyet a földművelésügyi miniszter anyagilag és erkölcsileg támogatni ígért.

2. Néhai Röck Szilárd elhalálkozásának évfordulója alkalmával az egyesület, f. hó 24-én, szokásához híven, koszorút helyez az elhunyt sírjára.